

บทคัดย่อ

169895

ชื่อภาคนิพนธ์ : ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการ ของ บ้าน สถานศึกษาและจิตลักษณะ ที่
ข้องกับพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตรของนักศึกษาปริญญาตรี
ชื่อผู้เขียน : กมลวรรณ สุวรรณโชติ
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2548

ในการศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการ ของ บ้าน สถานศึกษา และจิตลักษณะ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตรของนักศึกษาปริญญาตรี โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาที่สำคัญ 4 ประการ คือ ประการแรก เพื่อศึกษว่านักศึกษาที่อยู่ในสถานการณทางสังคมต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตรแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด และพบในนักศึกษาประเภทใดบ้าง ประการที่สอง เพื่อศึกษว่านักศึกษามีจิตลักษณะต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตรแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด และพบในนักศึกษาประเภทใดบ้าง ประการที่สาม เพื่อศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างสถานการณทางสังคม กับจิตลักษณะ จะทำนายพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตรของนักศึกษาประเภทต่างๆ ได้มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด ประการที่สี่ เพื่อหาลักษณะของผู้ที่มีพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตรน้อย และปัจจัยปกป้องที่จะนำมาพัฒนานักศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดด้านสาเหตุประเภทต่างๆ ของพฤติกรรมมนุษย์ในการศึกษานี้ มีพื้นฐานมาจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ซึ่งเสนอว่า พฤติกรรมของบุคคลมีปัจจัยเชิงเหตุอย่างน้อย 4 สาย คือ ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม ปัจจัยด้านสถานการณปัจจุบันที่เกิดพฤติกรรม ปัจจัยที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมและสถานการณปัจจุบัน และปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ นอกจากนี้ตัวแปรที่สำคัญในการวิจัยนี้ยังได้นำมาจากทฤษฎีต่างๆ เช่น ทฤษฎีต้นไม้ จริยธรรม หลักจากทางศาสนา ทฤษฎีการกระทำที่มีเหตุผล เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร จากมหาวิทยาลัย 3 แห่ง โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Quota Random Sampling รวมทั้งสิ้น 441 คน ประกอบด้วย นักศึกษาที่เรียนสายวิทยาศาสตร์ 214 คน(48.5%) สายสังคมศาสตร์ 227 คน(51.5%) เป็นเพศชาย 140 คน (31.7%) เป็นเพศหญิง 298 คน (67.6%) และไม่ระบุเพศ 3 คน

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlational-Comparative Study) ตัวแปรอิสระหลักในการวิจัยมี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่ง เป็นกลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ การสนับสนุนจากครอบครัว การเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และการยอมรับจากเพื่อน กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิมของนักศึกษา ประกอบด้วย 8 ตัวแปร คือ สุขภาพจิตดี ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การปฏิบัติทางพุทธ และลักษณะเพื่อนที่เลือกคบ ด้านประพฤติกดี ลักษณะเพื่อนที่เลือกคบด้านเรียนเก่ง ลักษณะเพื่อนที่เลือกคบด้านชอบช่วยเหลือเพื่อน ลักษณะเพื่อนที่เลือกคบด้านครอบครัวร่ำรวย และลักษณะเพื่อนที่เลือกคบด้านความสนใจตรงกัน และกลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตร และความเชื่ออำนาจในตนในการเป็นกัลยาณมิตร ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตร ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ พฤติกรรมการทำตนให้น่าคบหา พฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อน และพฤติกรรมป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดี รวมทั้งยังมีกลุ่มตัวแปรด้านลักษณะชีวสังคมภูมิหลังของนักศึกษาด้วย ซึ่งใช้ในการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด

เครื่องมือวัดตัวแปรในการศึกษานี้เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scale) ซึ่งได้สร้างและหาคุณภาพแบบวัด และใช้เฉพาะข้อที่มีคุณภาพรายข้อสูงเข้ามาตรฐาน ส่วนค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดอยู่ระหว่าง .40 ถึง .90 ยกเว้นสามแบบวัดที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ .25

สมมติฐานในการวิจัยนี้มี 5 ข้อ ซึ่งมีพื้นฐานจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานมี 2 วิธี คือ วิธีที่หนึ่ง การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – Way Analysis of Variance) และปฏิสัมพันธ์จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่พบว่ามีความสำคัญ ถูกทดสอบด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' และ วิธีที่สอง คือ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทั้งชนิด โดยรวม (Standard) และเป็นขั้น (Stepwise) การวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 16 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตามลักษณะชีวสังคมภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ในการวิจัยนี้ยังได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาลักษณะทางชีวสังคมของนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงอีกด้วย

ผลการวิจัยที่สำคัญมี 5 ประการ ดังนี้

ประการแรก พบว่า กลุ่มตัวแปรทางสถานการณ์ 4 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการทำตนให้น่าคบหา พฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อน และพฤติกรรมป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดี ในกลุ่มรวมได้ 31.2%, 46.8% และ 36.8% ตามลำดับ และยังพบว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการทำตนให้น่าคบหา ได้สูงสุด 44.2% ในกลุ่มนักศึกษาเกรดเฉลี่ยสูง ส่วนพฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อน ถูกทำนายได้สูงสุด 51.8% ในกลุ่มนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ และทำนายพฤติกรรมป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดีได้สูงสุด 45.8% ในกลุ่มนักศึกษาที่ฐานะครอบครัวไม่ดี การเรียงลำดับตัวทำนายที่สำคัญจากมากไปน้อย สรุปได้

คือ การสนับสนุนจากคนรอบข้าง เป็นตัวทำนายที่สำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม การยอมรับจากเพื่อน และการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา

ประการที่สอง พบว่า กลุ่มตัวแปรทางจิตลักษณะเดิม 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการทำตนให้น่าคบหา พฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อน และพฤติกรรมป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดี ในกลุ่มรวมได้ 13.3% 33.4% และ 25.5% ตามลำดับ และยังพบว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวสามารถทำนายพฤติกรรมการทำตนให้น่าคบหาได้สูงสุด 23.2% ในกลุ่มนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสูงและฐานะครอบครัวไม่ดี ส่วนพฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อน ถูกทำนายได้สูงสุด 42.2% ในกลุ่มนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสูง และทำนายพฤติกรรมป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดีได้สูงสุด 41.6% ในกลุ่มนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสูง การเรียงลำดับตัวทำนายที่สำคัญจากมากไปน้อย สรุปได้คือ การปฏิบัติทางพุทธ รองลงมาคือ การเลือกคบเพื่อนที่ชอบช่วยเหลือ การเลือกคบเพื่อนที่มีความประพฤติดี สุขภาพจิตดี และการเลือกคบเพื่อนที่เรียนดี

ประการที่สาม พบว่า เมื่อรวมกลุ่มตัวแปรทางสถานการณ์ และจิตลักษณะเข้าด้วยกัน เป็น 12 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการทำตนให้น่าคบหา พฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อน และพฤติกรรมป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดี ในกลุ่มรวมได้ 31.9% 49.6% และ 39.1% ตามลำดับ และยังพบว่าตัวแปรทั้ง 12 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการทำตนให้น่าคบหาได้สูงสุด 46.1% ในกลุ่มนักศึกษาที่การศึกษามารดาสูง ทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อนได้สูงสุด 58.1% ในกลุ่มนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ และทำนายพฤติกรรมป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดีได้สูงสุด 48.9% ในกลุ่มนักศึกษาที่ฐานะครอบครัวไม่ดี การเรียงลำดับตัวทำนายที่สำคัญจากมากไปน้อย สรุปได้คือ การสนับสนุนจากคนรอบข้าง เป็นตัวทำนายที่สำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม การปฏิบัติทางพุทธ และการเห็นแบบอย่างจากบิดามารดา

ประการที่สี่ พบว่า เมื่อรวมกลุ่มตัวแปรทางสถานการณ์ และจิตลักษณะเข้าด้วยกันเป็น 14 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการทำตนให้น่าคบหา พฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อน และพฤติกรรมป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดี ในกลุ่มรวมได้ 43.4% 55.7% และ 43.3% ตามลำดับ และยังพบว่าตัวแปรทั้ง 14 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการทำตนให้น่าคบหาได้สูงสุด 54.2% ในกลุ่มนักศึกษาเกรดเฉลี่ยสูง ทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อนได้สูงสุด 62.8% ในกลุ่มนักศึกษาเกรดเฉลี่ยสูง และทำนายพฤติกรรมป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดีได้สูงสุด 57.3% ในกลุ่มนักศึกษาเกรดเฉลี่ยสูงเช่นกัน การเรียงลำดับตัวทำนายที่สำคัญจากมากไปน้อย สรุปได้คือ ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร เป็นตัวทำนายที่สำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม การสนับสนุนจากคนรอบข้าง และการปฏิบัติทางพุทธ

ประการที่ห้า ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มนักศึกษาที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้ที่มีพฤติกรรมการทำตนให้น่าคบหาในปริมาณน้อย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาหญิง 2) ผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อนในปริมาณน้อย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาชาย กลุ่มนักศึกษาที่เป็นบุตรคนแรก และ

กลุ่มนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ และ3) ผู้ที่มีพฤติกรรมป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดีในปริมาณน้อย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาชาย

ข้อเสนอแนะการปฏิบัติเพื่อพัฒนามี 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก สำหรับกลุ่มนักศึกษาในระดับปริญญาตรี กลุ่มที่มีความเสี่ยงมากที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษาชาย ในพฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อนและพฤติกรรมป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดี ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาโดยเร่งด่วนทั้งนี้ในการพัฒนานั้นสิ่งแรกที่ต้องพัฒนา คือ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตร รองลงมาคือความเชื่ออำนาจในคนในการเป็นกัลยาณมิตรแล้วจึงพัฒนาด้านสถานการณ ได้แก่ การสนับสนุนจากคนรอบข้าง ในส่วนจิตลักษณะเดิมนั้นสิ่งที่ต้องพัฒนา ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมคน และการเลือกคบเพื่อนที่มีความประพฤดีดี

ประการที่สอง กลุ่มนักศึกษาหญิง ในพฤติกรรมการทำคนให้หน้าคบหา สิ่งแรกที่ต้องพัฒนา คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตร แล้วจึงพัฒนาด้านสถานการณ ได้แก่ การรับรู้ทัศนทางสังคม ในส่วนจิตลักษณะเดิมนั้นสิ่งที่ต้องพัฒนา ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมคน

ประการที่สาม กลุ่มบุตรคนแรก และกลุ่มนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ ในพฤติกรรมเสริมสร้างเพื่อน สิ่งแรกที่ต้องพัฒนา คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตร แล้วจึงพัฒนาด้านสถานการณ ได้แก่ การรับรู้ทัศนทางสังคม ในส่วนจิตลักษณะเดิมนั้นสิ่งที่ต้องพัฒนา ได้แก่ การเลือกคบเพื่อนที่มีความประพฤดีดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ประการแรก ควรมีการทำวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาจิตลักษณะและปรับสถานการณนักศึกษาให้มีพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตรมากขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยงโดยใช้ผลจากงานวิจัยนี้เป็นพื้นฐาน

ประการที่สอง จากผลการวิจัยพบว่า มีกลุ่มนักศึกษาที่มีเปอร์เซนต์การทำนายพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตรทั้งสามด้านน้อยที่สุด คือ กลุ่มนักศึกษาหญิง กลุ่มนักศึกษาชาย กลุ่มนักศึกษาที่เป็นบุตรคนแรก และกลุ่มนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มนักศึกษาเหล่านี้เป็นกลุ่มเสี่ยง ดังนั้นจึงควรมีการทำวิจัยเพิ่มเติมเพื่อหาสาเหตุว่าเหตุใด หรือปัจจัยใดช่วยทำนายพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตรในกลุ่มเหล่านี้ได้มากขึ้น ตัวแปรที่อาจเพิ่มเติม เช่น เหตุผลเชิงจริยธรรม ทัศนคติที่ดีต่อเพื่อน การเห็นแบบอย่างการเป็นกัลยาณมิตรจากเพื่อน ความเมตตากรุณา เป็นต้น

ประการสุดท้าย ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบอื่นๆ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Path Analysis ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาอิทธิพลของปัจจัยเชิงเหตุที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตรทั้งสามด้าน ซึ่งอาจจะช่วยทำให้เห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ได้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น

Abstract

169895

Title of thesis : Integrated Causal Correlates among Family, Educational Institution, and Psychological Characteristics of Benevolent Friendship Behavior in University Students.

Author : Miss. Kamolwan Suwanachot

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2005

This study investigated the interactional effects among family, educational institution, and psychological characteristics of benevolent friendship behavior (BFB) in university students. Four major objectives in this study were indicated. First, to examine the relationship between situational factors and the BFB. Second, to study the influence of psychological characteristics on the BFB. Third, to investigate the interactional effects of situational factors and psychological characteristics on the BFB. Fourth, to pinpoint the at risk groups and their important predictors.

Interactionism Model was used as a conceptual framework in this study. This model suggested 4 mainstreams of antecedents of a human behavior: 1) psychological traits, 2) situational factors, 3) interaction of psychological traits and situational factors, and 4) psychological states. Most of important variables in this study were also derived from several important theories, e.g., Psychological Theory of Work and Moral Behavior, Reasoned Action Theory, as well as, from current interest ,e.g., Buddhist Principles.

Samples of this study were students from 3 universities in Bangkok. Stratified Quota random sampling was used to obtain 441 students, consisting of 140 males, 298 females, and 3 unidentified. They were 214 science students and 227 social science students.

This correlational – comparative study consisted of 3 groups of independent variables. The first groups was situational factors, consisting of 4 variables, i.e. .social support from significant others, appropriate models from parents, social norm, and peer’s acceptance. The second group was psychological traits, consisting of 8 variables, i.e., mental health, belief in internal locus of control of

reinforcement, Buddhist practice, and 5 Characteristics of closed friends: good behavior, high academic achievement, helping others, rich, and same interests. The third group was psychological states, consisting of 2 variables, i.e., favorable attitude towards BFB, and belief in internal locus of control towards BFB. The benevolent friendship behavior (BFB), as dependent variable group, consisting of 3 variables: self-managing behavior for peer attraction (SBA), peer-developing behavior (PDB), and peer-protecting behavior(from undesirable events) (PPB). Biosocial and background variables of the samples were also assessed, and used as categorical variables.

Most of questionnaires were in form of summated rating scale. These questionnaires were tried out to the similar group of participants in this study. The items in each questionnaires were carefully selected based on two statistical criterions. Range of reliability of each questionnaire in terms of alpha coefficient was between .40 to .90 except three measures that had reliability equal or less than .25

Based on Interactionism Model, four hypotheses were set. Two statistical approaches were employed to test the hypotheses. First, three-way analysis of variance with post hoc test as Scheffe'. Second, Multiple Regression Analysis in terms of standard to test the hypotheses, and in terms of stepwise to find important predictors for further implications. Data were analyzed both in total sample and other 16 subgroups divided by their biosocial and background variables.

There are five major findings. First all 4 situational factors predicted 1) SBA in total sample with 31.2% 2) PDB in total sample with 46.8%,and 3) PPB in total sample with 36.8%. It was also found that theses four variable predicted SBA with the highest predictive percentage of 44.2% in high GPA students, PDB with the highest predictive percentage of 51.8% in science students, and PPB with the highest predictive percentage of 45.8% in low SES students. The most important predictor of the three behaviors, in summary, were social support from significant others, followed by social norm, peer's acceptance, and appropriate models from parents.

Secondly, all eight psychological traits could account for the variance of SBA, PDB, and PPB in total sample with 13.3%, 33.4%,and 25.5%, respectively. These eight variables predicted 1) SBA with the highest predictive percentage of 23.2% in high GPA students, as well as, in low SES, students, 2) PDB with the highest predictive percentage of 42.2% in high GPA students, and 3) PPB with the highest predictive percentage of 41.6% in high GPA students. The most important predictor was general Buddhist practice. followed characteristics of closed friends in terms of helping others,

characteristics of closed friends in terms of good behavior, mental health, and characteristics of closed friends in terms of high academic achievement.

Third, all twelve variables consisting of 4 situational factors and 8 psychological characteristics predicted SBA, PDB, and PPB in total sample with 31.9%, 49.6%, and 39.1%, respectively. These 12 variables also predicted 1) SBA in students with high educated parents with the highest predictive percentage of 46.1%, 2) PDB in science students with the highest predictive percentage of 58.1%, and 3) PPE in low SES students with the highest predictive percentage of 48.9%. In summary, the most important predictor of the three behaviors was social support from significant others, followed by social norm, general Buddhist practice, and appropriate models from parents.

Fourth, all fourteen variables consisting of 4 situational factors and 10 psychological characteristics predicted 1) SBP in total sample with 43.4%, 2) PDB in total sample with 55.7%, and 3) PPE in total sample with 43.3%. These 14 variables could also account for 1) SBP in high GPA students with the highest predictive percentage of 54.2%, 2) PDB in high GPA students with the highest predictive percentage of 62.8%, and 3) PPE in high GPA students with the highest predictive percentage of 57.3%. In summary, the most important predictor was favorable attitude towards BFB, followed social norm, social support from significant others, and general Buddhist practice.

Finally, the findings had pinpoint four at risk groups of undergraduate students. First, students with less SBA was female students. Secondly, students with less PDB were male students, first child students and science students. Third, students with less PPB was male students.

Results from this study suggested implications as follows.

First, for male students, favorable attitude towards BFB should be urgently created. Other important psychological characteristics that should be heightened or promoted were belief in internal control about BFB, and characteristics of closed friends in terms of good behavior. Furthermore, support from significant others that encourage the BFB should also be given to the students.

Secondly, female students are needed to heightened favorable attitude towards BFB, as well as social norm and internal locus of control.

Finally, first child students, and science students, besides firstly heightened favorable attitude towards BFB, they should be told about social norm. Moreover, they should also be taught to make friend with persons with good behaviors in order to increase their desired behaviors.

There are four recommendations for future study.

First, experimental-evaluation study should be done to create BFB training modules, based on the findings in this study, before widely use.

Secondly, some groups of samples, mostly were at risk groups, that had lower predictive percentage BFB, they are, female students, male students, first child students, and science students. Future studies should include other important variables that may provide more predictive percentage of the BFB, e.g., moral reasoning ability, favorable attitude toward friends, peer models of BFB, and mercy.

Finally, other statistical approaches could be employed to better and more completely understand the relationship between the variables in this study. Path Analysis is one of them recommended for the future study.